

Karl Pfeifer

2009. 12. 22. (XIII/52) HETEK ARCHÍVUM

Négyezer kiutasítva

Egy bécsi újságíró az elhárításról és a magyar demokratikus ellenzékről

Karl Pfeifer bécsi újságíró az elmúlt években hosszas küzdelmet folytatott azért, hogy megismerje a nyolcvanas években róla készült magyar titkosszolgálati jelentéseket. A III/III-as iratokat csak kis adagokban és hiányosan kapta meg. Az alábbi visszaemlékezés ezek alapján készült, az Open Society Párhuzamos történelem című kutatásának keretében. A hivatkozott III/III-as dokumentumok az intézet honlapján olvashatók Karl Pfeifer dossziéja címen.

1979 tavaszán egy bécsi ismerősöm megkért, hogy vigyek orvosságot Budapestre Jávorszky Évának, aki akkor a Rigó utcai Felsőoktatási Intézetben dolgozott. Itt meghívtak egy kávéra, és megkérdezték, hogy mikor mentem el otthonról. Mondtam, hogy nem voltam magyar, és mint menekült érkeztem Magyarországra. Megkérdezték, hogy tetszik nekem Magyarország. Mint osztrák turista, lelkesedtem, és dicsértem a „szocialista tábor legvidámabb barakkját”. Miután elbúcsúztam, az egyik kutató, dr. Földvári Tamás velem jött; javasolta, hogy menjük ki az épületből, hogy kérdezhessen valamit: mit szólok ahhoz, hogy Magyarországon megsértik az emberi jogokat, ha például egy munkás vidéken elégedetlen, akkor a politikai rendőrségen meg is verik. Az Amnesty International osztrák 36-os csoportjának egyik alapítójaként azt válaszoltam, hogy ez természetesen érdekel.

Visszatérve elmeséltem néhány érdekes történetet Georg Hoffmann-Ostenhof bécsi szerkesztőnek. Megkérdezte tőlem, hogy van-e írógépem? Igent mondtam, mire ő megkért, hogy írjam le, amit neki elmondtam. Így lett belőlem ötvenegy éves koromban újságíró. Cikkeimet Péter Koroly néven jegyeztem, abban a naiv hitben, hogy a titkosrendőrség nem fogja tudni, ki van mögötte. Tévedtem.

Budapesten megismertem Földvári ismerőseit, Zsille Zoltán szociológust és ma is Budapesten élő szociológus feleségét, Balajthy Annát, Hegedüs András volt miniszterelnököt, Petri György költőt és Göndör György szociológust. Később Dalos Györggyel és Kozák Gyulával is sokat beszélgettem, majd fokozatosan a demokratikus ellenzék sok más tagjával is találkoztam.

A nyitott vonatajtó

1980. augusztus 15-én Hegyeshalomnál egy vámtisztő lépett be a fülkébe, ahol egyedül ültem. Megkérdezte udvariasan németül tőlem, hogy van-e elvámolni valóm. Nem volt. Hirtelen felemelte hangját: „De maga ért magyarul!” – mondta. Igen, válaszoltam, hiszen büszke voltam arra, hogy nem felejtettem el a nyelvet. „Akkor tüzetesen megnézem a koffert” – válaszolta, és valóban megtalálta nálam az Új Symposion című lap egy számát. Ebben volt egy cikk egy jugoszláv kommunistáról, aki hétezer napot töltött szibériai fogságban. A cikkből készítettem vagy harminc másolatot, és ezek is nálam voltak. „Ezeket a szennylapokat elveszem” – mondta

a vámtiszt, mire figyelmeztettem őt, hogy amit a kezében tart, az a jugoszláv szocialista ifjúsági mozgalom újvidéki lapja, és nem szennylap.

Nemsokára jött egy határőr tiszt, aki elvette az útlevelemet. A Keletibe érkezve beültettek a vámhivatalba. Vízet hoztak, de enni nem mehettem. Délután két határőr átkísért a határőrség hivatala elé. Ott láttam, hogy két férfi és egy nő settenkedik körülöttem. Pár percen belül kijött a tiszt, útlevelemet a kezében tartva, és kijelentette: „Látja ezt a vonatot? Ezzel szépen visszautazik Bécsbe.” Megkérdeztem, hogy miért nem utazhatok Újvidékre, ahová a jegyem szól. „A kiutasítottak oda kell visszautaznia, ahonnan jött” – mondta. Mire megkérdeztem, hogy ki fizeti ki a jegyet, hiszen mivel Jugoszláviába készültem, nincs nálam forint. A tiszt lakonikusan azt válaszolta: „Ez ne legyen a maga gondja.”

A vonaton a szolgálati fülke mellé ültettek, ahol már ült egy amerikai turista. Mellettünk ült a Budapesten látott két férfi és a nő, akik Hegyeshalomig kísértek. Amikor Tata felé robogott a vonat nyolcvan-kilencven kilométeres sebességgel, ki akartam menni a WC-re. Az egyik tagbaszakadt férfi a szolgálati szakaszban felkelt, és utánam jött. Észrevettem azonban, hogy a vonat ajtaja nyitva van, ezért reflexszerűen visszaugrottam a fülkémbé. Az amerikai turista azt hitte, paranoiás vagyok, amikor elmondtam neki, mi történt. Természetesen szóltam az osztrák határőrnek a történetekről. Pár nap múlva behívtak az államrendőrségre, és megint elmondtam, mi történt. Az osztrák külügyminisztérium elintézte, hogy még egyszer beutazhattam, de 1981 decemberében már a buszban ültem Hegyeshalomnál, amikor egy határőr lehívott, és értesített, hogy ismét beutazási tilalmat rendeltek el ellenem.

1982 júliusában a bécsi zsidó hitközség hivatalos havilapja, a Die Gemeinde szerkesztője lettem. Erre felfigyelt az osztrák külügyminisztérium, és közbenjárt ügyemben a magyar hatóságoknál. 1982 őszén hívtak, és közölték velem, hogy ha nem aktuális témáról akarok írni, akkor engedélyezik a beutazásomat. A nagykövetségen szívélyesen fogadott a magyar sajtóattasé is. Amikor javasoltam, hogy arról szeretnék írni, miképp számolnak be a magyar médiában a tisztaeszlári vérvádper századik évfordulójáról, a diplomata lelkesedett: „Ez nem rázós téma” – mondta, de persze megkért, hogy jelentkezsek a beutazásom után a Bem téren a külügyben Kecskeméti úrnál. Neki elmondtam, kikkel szeretnék találkozni. Megállapodtunk abban, miszerint egy hónap után újra felkeresem, hogy megtudjam, mit sikerült intéznie. Kecskeméti úr ekkor már a kapuban várt, és felkísért a sajtóosztály vezetőjéhez, aki közölte velem, hogy csak az Egyházügyi Hivatallal, a főbabbival és a zsidó hitközség egy tagjával, Szeifertnével beszélhetek.

A főrabbi, aki más viszonyban állt a III/III-mal, mint én, a Dohány utcai zsinagóga imatermének öltözőjében állva fogadott. Nem titkolta, hogy nemigen lelkesedik látogatásomért.

Megnyugtattam, hogy csak egyetlen kérdést szeretnék feltenni neki: a fiatal zsidók, akiket besoroznak a Magyar Néphadseregbe, betarthatják-e vallásunk parancsolatait. Erre dühösen azt válaszolta: „Ha arra az örültre céloz, aki Scheiber professzornál tanult (egy betért fiatalról volt szó), ő azelőtt sem evett kóser eledelt.” A főrabbi tudatlansága megdöbbentett.

Megkérdeztem, hogy melyik zsidó parancsolat szerint kellett volna egy nem zsidónak a betérése előtt kósert enni. Persze erre nem volt válasz. Szeifertné, akit a vészorkorszakot túlélő idős zsidók szociális helyzetéről kérdeztem, elkezdte rózsás színekben ecsetelni a saját és rokonai helyzetét, hogy mennyit utaznak. Ő is másfajta viszonyban volt a III/III-mal, mint én. Az a tény, hogy a magyar hatóságok ismét beengedtek, a demokratikus ellenzék megerősítette abban, hogy a rendszer nem olyan erős, mint amilyennek mutatkozni szeretne. Közben közeli barátaim, Zsille Zoltán és felesége, Anna, valamint Földvári Tamás disszidáltak. Bécsben telepedtek le, ahol Zoli a Szabad Európa Rádió (SZER) és a demokratikus ellenzék

között közvetített. 1980-ban magnóra vettem egy hármas beszélgetést Hegedüs András volt miniszterelnökkel, Földvári Tamással és Zsille Zoltánnal. Ezt az interjút közölte a párizsi Magyar Füzetek 6. száma, valamint a Wiener Tagebuch magazin. Ez utóbbi megijedt a beszélgetés második részétől, amelyben Zsille radikálisan – és mint a történelem mutatja, helyesen – elvetette a rendszer megreformálásának lehetőségét. Így végül a folytatást a bécsi Fórum magazinnál kellett közölnöm.

Ezekben az években ismertem meg a Hit Gyülekezete mai vezető lelkészét, Németh Sándort és nejét, valamint pár katolikus fiataalt, akik megtagadták a fegyverviselést, és ezért börtönbe kerültek. Így az első katolikus fegyvermegtagadó, Kiszely Károly, akivel interjút közöltem 1986-ban a Die Furche című bécsi katolikus lapban. A fegyvermegtagadókról már korábban is írtam Ausztriában. Mielőtt az akkori osztrák elnök, Rudolf Kirchschläger találkozott Kádár Jánossal, levélben kértem őt, hogy szóljon a magyar fegyvermegtagadók helyzetéről.

1986 júliusában a vonaton Budapest előtt egy határőr tiszt elvette útlevelem. Amikor a vonat a Keletibe érkezett, egy kis köpcös határőr altiszt elkezdett lökdösni. A vágányon keresztül úgy akart leszállítani a vonatról, hogy barátaim, Gadó György és Kiszely Károly ne lássanak, de ezt megtagadtam. Azt mondtam neki németül, hogy csak akkor engedek, ha erőszakot alkalmaz. Ettől persze visszariadt, így tudtam beszélni a barátaimmal, akiket aztán vagy egy tucat rendőr igazoltatott. Ez a kiutasítás azonban már nem ment úgy, ahogy a III/III gondolta. A Frankfurter Allgemeine Zeitung 1986. július 14-én az első oldalon közölte egy rövid hírben, másnap pedig a Neue Zürcher Zeitung és természetesen az osztrák újságok is. Münchenből a SZER-től felhívott Kasza László, aki hosszú interjút készített velem az esetről.

„Mérsékelje magát!”

Nem sokkal később dr. Peter Jankowitsch osztrák külügyminiszter meghívott egy beszélgetésre. A Ballhausplatz dísztermében, Mária Terézia képe alatt fogadott, és azt mondta: „Pfeifer úr, tudja, hol voltam a múlt hét végén? Magyarországon. És tudja, kivel találkoztam? Csehák miniszterelnök-helyettes asszonnyal és Várkonyi külügyminiszterrel.” Bólintottam. „És tudja, mit üzentek önnek? Hogy mérsékelje magát.” Nevettünk, hiszen megkapták az üzenetet. Az osztrák diplomaták állandóan emlékeztették a magyar hatóságokat, hogy a helsinki egyezményrel ellentétes, ha nem engednek be az országba. Ez nem volt kellemes a magyar félnek, és így a külügyminisztérium felhívta a BM figyelmét arra a tényre, hogy „jelentéktelen újságíró” vagyok, és kiutasításaim inkább ártanak, mintsem használnak a rendszernek.

1987 márciusában újra beengedtek. Persze megint a Bem téren kellett jelentkeznem Szabó úrnál, a sajtóosztály helyettes főnökénél, aki – mint később értesültem – a rendszerváltás után az MDF tagja és Szentpéterváron konzul lett. Szabó úr figyelmeztetett, hogy be kell tartanom a magyar törvényeket, és felhívta a figyelmemet, miszerint nem találkozhatok ellenzékiekkel. Kijelentettem, hogy mivel nem vagyok magyar rendőr, nem tudom, ki az ellenzéki, így azt sem tudom, hogy például Hegedüs András annak minősül-e, vagy sem. Megkértem, adjanak nekem egy jegyzéket, hogy kik ellenzékiek, és nem fogok velük találkozni. Ezt persze szemtelenségnek vették, és nemsokára negyedszer, immár utoljára kiutasítottak a Magyar Népköztársaságból.

De nem hagytam annyiban: a magyar törvényekre és a magyar alkotmányra hivatkozva, amelyek garantálják a polgárok egyenlőségét, megkérdeztem, miért különböztetik meg hátrányosan a katolikus fiatalokat, és miért nem engedik meg nekik is a fegyver nélküli szolgálatot. Szabó úr felkészült volt, és elém tolta a magyar katolikus püspökök nyilatkozatát

erről a témáról, amit éppen harminc évvel a forradalom után, 1986. október 23-án bocsátottak ki. Ismerem a főpapok többségének gyalázatos viselkedését a Horthy-korszakban, ezért azt válaszoltam: „A szememben ezeknek az uraknak nincs semmi tekintélye.” Mire Szabó úr: „Pfeifer úr, érdemes önnek vállalni mindezt egy pár lázongó fiatal miatt?” „Szabó úr, érdemes a Magyar Népköztársaságnak egy pár lázongó fiatal miatt elveszíteni jó hírnevét külföldön?” – kérdeztem vissza. 1987-ben közölte velem a magyar követség, hogy akármikor beutazhatok. Dalos György így kezdte előszavát 1996-ban publikált könyvemhez: „A budapesti ellenzékiek nem ismertek Karl Pfeifer nevű osztrák újságírót. De az ellenzékiek lakásán beszéltek Pfeifer Karcsival, akit egyértelműen bécsi magyarnak tartottak. Az újságíró Péter Koroly néven írt cikkei a magyar témákról rendszeresen megjelentek az osztrák sajtóban. Ezeket a SZER lefordította magyarra, így a rádión keresztül milliós hallgatósághoz jutottak el Magyarországon.” A fordulat után a volt magyar ellenzék egyszer sem hívott meg találkozókra, és teljesen megfélemezett rólam. Ez így természetes, hiszen sokukból politikusok lettek, és a hála nem politikai kategória. Kivételek: Ara-Kovács Attila, Gadó György és Dalos György, akikkel ma is barátság köt össze.

OSA ARCHÍVUM

Kapcsolatom a magyar demokratikus ellenzékkel és egyéb történetek

Apám 1882-ben Balatonbogláron, anyám 1888-ban Lepsényben született. Szüleim 1908-ban költöztek Ausztriába, én 1928-ban születtem Baden bei Wien-ben. Az Anschluss után, 1938. augusztus 20-án szüleimmal Magyarországra érkeztem, ahol egy év alatt Debrecenben megtanultam magyarul. 1940-ben a szocialista-cionista Hasomer Hacair ifjúsági mozgalom tagja lettem és 1943. január 5-én hagytam el Magyarországot olyan útlevéllal, amely megtiltotta visszatérésemet a Magyar Királyság területére. 1943. január 19-én érkeztem meg Haifába. Kibucban nevelkedtem, 1946-ban a Palmach tagja lettem és majdnem négyévi katonai szolgálat után 1950-ben leszereltem. 1951-ben visszatértem Ausztriába. 1955 őszéig nem kaptam beutazási vízumot Magyarországra, ahol akkor még több rokonom élt. 1956. október 3-13 között Budapesten tartózkodtam. 1962-ig ismét nem jöhettem Magyarországra 1968-ban Budapesten házasodtam, magyar feleségemtől egy évvel később elváltam. Ausztriában a Hof Gasteini szállodaiskolát végeztem, később Ausztriában, Svájcban, Új Zélandon és Angliában dolgoztam.

1979 tavaszán egy bécsi ismerősöm megkért, hogy vigyek orvosságot Budapestre Jávorszky Évának, aki akkor a Rigó utcai Felsőoktatási Intézetben dolgozott. Itt meghívtak egy kávéra, és megkérdezték, hogy mikor mentem el otthonról. Mondtam, hogy nem voltam magyar és mint

menekült érkeztem Magyarországra. Megkérdezték, hogy tetszik nekem Magyarország. Mint osztrák turista, lelkesedtem és dicsértem a „szocialista tábor legvidámabb barakkját”. Miután elbúcsúztam, az egyik kutató, Dr. Földvári Tamás velem jött, javasolta, menjük ki az épületből, hogy kérdezhessen valamit: mit szólok ahhoz, hogy Magyarországon megsértik az emberi jogokat, ha például egy munkás vidéken elégedetlen, akkor a politikai rendőrségen meg is verik. Az Amnesty International osztrák 36-os csoportjának egyik alapítójaként azt válaszoltam, hogy ez természetesen érdekel.

Viszátérve elmeséltem pár érdekes történetet Georg Hoffmann-Ostenhofnak (GHO), aki az azóta csődbe ment szociáldemokrata Arbeiterzeitung (AZ) külügyi rovatánál dolgozott. GHO kérdezte, van írógéped? Igent mondtam, mire ő megkért írtam le, amit neki elmondtam. Így lett belőlem 51 éves koromban újságíró. Cikkeimet Péter Koroly néven jegyeztem, abban a naiv hitben, hogy a III/III nem fogja tudni, ki van mögötte. Amint a most közlendő dokumentumokból kiderül, tévedtem.

Budapesten először is megismertem Földvári ismerőseit, akkori feleségét Neményi Máriát, Zsille Zoltán szociológust és ma is Budapesten élő szociológus feleségét, Balajthy Annát, Hegedüs András volt miniszterelnököt, Petri György költőt, Göndör György szociológust és akkori feleségét Riener Ilonát. Később Dalos Györggyel és Kozák Gyulával is sokat beszélgettem és lassan, de biztosan a demokratikus ellenzék sok más tagjával találkoztam.

1980. augusztus 15-én Hegyeshalomnál egy vámtisztő lépett be a kupéba, ahol egyedül ültem. Udvariasan németül megkérdezte, van-e elvámolni valóm. Nem volt. Hirtelen felemelte hangját: „De maga ért magyarul!” Igen, válaszoltam, hiszen büszke voltam arra, hogy nem felejtettem el a nyelvet. „Akkor tüzetesen megnézem a koffert.” És valóban megtalálta nálam az Új Symposiont, amelyben volt egy cikk egy jugoszláv kommunistáról, aki 7000 napot töltött szibériai fogságban. Ebből a cikkből készítettem vagy 30 másolatot. „Ezeket a szennylapokat elveszem” mondta, mire kapásból azt válaszoltam: „Figyelmeztetem, hogy ez a jugoszláv szocialista ifjúsági mozgalom újvidéki lapja és nem szennylap”.

Később a magyar hatóságok azt állították osztrák diplomatáknak ügyemről beszélve, hogy goromba voltam egy magyar vámtisztővel szemben, mert csak egy hatósági személy figyelmeztethet, egy egyszerű állampolgárnak „fel kell hívni a tisztő szíves figyelmét”. Ausztriában tudták, hogy több mint 30 évig dolgoztam a szállodaiparban, ezért a gorombaságot nem hitték el, és azt is tudták, hogy nem vagyok magyar anyanyelvű, ezért ezeket a finom szemantikai különbségeket nem tudhattam.

Nemsokára jött egy határőr tiszt, aki elvette az útlevelemet. A Keletibe érkezve beültettek a vámhivatalba. Vízet hoztak, de enni nem mehettem és délután két határőr átkísért a határőrség hivatala elé. Ott láttam két férfit és egy nőt settenkedni és engem figyelni, de pár percen belül kijött ugyanaz a tiszt, útlevelemet a kezében tartva és kijelentette: „Látja ezt a vonatot? Evvel fog visszautazni Bécsbe”. Megkérdeztem, hogy miért nem utazhatok Újvidékre, ahová a jegyem szól. „A kiutasítottak oda kell visszautaznia, ahonnét jött.” Mire megkérdeztem, hogy „Ki fogja utamat fizetni, hiszen nincs nálam magyar pénz, Jugoszláviába készültem?”. A tiszt lakonikusan azt válaszolta „Ez ne legyen a maga gondja”. Mire én cinikusan: „51 éves koromra a magyar állam fizet nekem valamit.” Aztán kijött egy altiszt, aki azt mondta nekem, „Kellet ez magának,

kikezdeni egy magyar vámtisztánál?” „Nem én kezdtem ki vele, hanem ő velem, és amint vizatértem Ausztriába, ezt elmondom a hatóságnak”. Az altiszt, aki azt hitte, hogy magyar vagyok, meg akart ijeszteni: „Akkor sohasem térhet haza”. Erre csak azt tudtam mondani, lehetséges, de én nem hagyom, hogy így bánjanak velem. „Azt hiszi, hogy az osztrák hatóságok be fognak avatkozni?” kérdezte, mire hangosan mondtam „Én erre teszem fel a lapomat”.

A vonaton a szolgálati fülke mellé ültettek, ahol már ült egy amerikai turista. A szolgálati fülkében az azelőtt látott két férfi és a nő ültek, akik Hegyeshalomig kísérték. Amikor Tata felé robogott a vonat 80-90 km-es sebességgel, a WC-re akartam menni, de észrevettem, hogy a vonat ajtaja ki volt nyitva és az egyik tagbaszakadt férfi a szolgálati szakaszban felkelt. Reflexszerűen visszaugrottam a fülkémbé. Az amerikai turista azt hitte paranoiás vagyok, amikor elmondtam neki, mi történt. Természetesen szoltam az osztrák határőrnek a történetéről. Pár nap múlva behívtak az államrendőrségre, és megint elmondtam, mi történt. Az osztrák külügyminisztérium elintézte, hogy még egyszer beutazhattam, de 1981 decemberében már Hegyeshalomnál a buszban ültem, amikor egy határőr lehívott, és értesített, hogy ismét beutazási tilalmat rendeltek el ellenem.

1982 júliusában a bécsi zsidó hitközség hivatalos havilapja, a Die Gemeinde szerkesztője lettem. Azt hiszem, akaratuk ellenére, ehhez is hozzájárult a III/III. Arra a tényre, hogy 54 éves koromban státuszba kerültem, felfigyelt az osztrák külügyminisztérium, és valóban közbenjárt ügyemben a magyar hatóságoknál. 1982 őszén hívtak és közölték velem, hogy ha nem aktuális témáról akarok írni, akkor engedélyezik beutazásomat. Így a Bankgasse 4-ben szívélyesen fogadott a magyar sajtóattasé. És amikor javasoltam, hogy arról szeretnék írni, miképp számolnak be a magyar médiában a Tiszaeszlári vérvádper 100. évfordulójáról, a diplomata lelkesedett: „Ez nem rázos téma”. Persze megkért, jelentkezsek a beutazásom után a Bem téren, ha jól emlékszem, Kecskeméti úrnál. Neki elmondtam, kivel szeretnék találkozni. Megállapodtunk abban, hogy egy hónap után megint nála jelentkezem, hogy megtudjam kérésem eredményét. Kecskeméti úr ekkor már a kapuban várt és felkísért a sajtóosztály vezetőjéhez, Baló úrhoz (aki nem azonos Baló Györggyel), aki közölte velem, hogy csak az Egyházügyi Hivatallal, a főbival és Szeifertnével a zsidó hitközségben beszélhetek.

A főrabbi, aki más viszonyban volt a III/III-al, mint én, a Dohány utcai zsinagóga imatermének öltözőjében állva fogadott és nem titkolta az éppen a reggeli imából jött kilenc férfi előtt, hogy nemigen lelkesedik látogatásomért. Megnyugtattam, hogy csak egy kérdést szeretnék hozzá intézni: a fiatal zsidók, akiket besoroznak a Magyar Néphadseregbe, betarthatják-e vallásunk parancsolatait. Erre dühösen azt válaszolta: „Ha arra az őrltre céloz, aki Scheiber profeszornál tanult (egy betért fiatalról volt szó), ő azelőtt sem evett kóser eledelt”. A főrabbi tudatlansága megdöbbsentett. Megkérdeztem, hogy melyik zsidó parancsolat szerint kellett volna egy nem zsidónak a betérése előtt kósert enni. Persze erre nem volt válasz. Szeifertné, akit a vézskorszakot túlél, idős zsidók szociális helyzetéről kérdeztem, elkezdte rózsás színekben ecsetelni a saját és rokonai helyzetét, hogy mennyit utaznak. Ő is más viszonyban volt a III/III-al, mint én.

Az a tény, hogy a magyar hatóságok megint beengedtek, a demokratikus ellenzék megerősítette abban, hogy a rendszer nem olyan erős, mint amilyennek mutatkozni szeretne.

Közben közeli barátaim, Zsille Zoltán és neje Balajthy Anna, valamint Földvári Tamás disszidáltak. Zoli és Anna Bécsben telepedtek le és Zoli a Szabad Európa Rádió (SZER) és a demokratikus ellenzék között közvetített. 1980-ban magnóra vettem egy hármас beszélgetést Hegedüs András volt miniszterelnökkel, Földvári Tamással és Zsille Zoltánnal. Ezt a párizsi Magyar Füzetek 6. száma közölte, valamint a havi Wiener Tagebuch, amelyik megijedt a beszélgetés második részétől, amelyben Zsille radikálisan – és mint a történelem, mutatja helyesen – elvetettete a rendszer megreformálásának a lehetőségét. Így ezt végül a FORVM kéthavi lapnál kellett közölnöm.

Ezekben az években ismertem meg a Hit Gyülekezete mai vezető lelkészét, Németh Sándort és nejét, valamint pár katolikus fiatalot, akik megtagadták a fegyverviselést és ezért börtönbe kerültek. Így az első katolikus fegyvermegtagadó, Kiszely Károly, akivel interjút közöltem 1986-ban a Die Furche bécsi katolikus lapban. A fegyvermegtagadókról már korábban, 1981-ben írtam az AZ-ben. Mielőtt az akkori osztrák elnök, Rudolf Kirchschläger találkozott Kádár Jánossal levélben kértem őt, hogy szóljon a magyar fegyvermegtagadók helyzetéről.

1986 júliusában a vonaton Budapest előtt egy határőr tiszt elvette útlevelem. Amikor a vonat a Keletibe érkezett, egy kis köpcös határőr altiszt elkezdett lökdösni, mert a vágányon keresztül akart engem kikísérni, hogy barátaim, Gadó György és Kiszely Károly ne lássanak. De ezt megtagadtam. Azt mondtam neki németül, csak ha erőszakot alkalmaz engedek. Ettől persze viszariadt, így beszélni is tudtam a barátaimmal, akiket aztán vagy egy tucat rendőr igazoltatott. Ez a kiutasítás azonban már nem ment úgy, ahogy a III/III gondolta. A Frankfurter Allgemeine Zeitung 1986. július 14-én az első oldalon közölte egy rövid hírben, másnap pedig a Neue Zürcher Zeitung és természetesen az osztrák újságok is. Münchenből felhívott a SZER-ből Kasza László és egy hosszú interjút készített velem erről.

Kiutasításom engem egy monarchia kori anekdotára emlékeztetett. Egy megyeszékhelyen a főispán, gróf Y, belép Kohn szatócs üzletébe, aki üdvözlí a kegyelmes urat és megkérdezi, miben állhat szolgálatára. A gróf: csak egy kérésém volna. Kohn úr: minden kérése parancs a számomra. A kegyelmes asszony nincs meglegedve az áruval? A gróf: Nem ezért jöttem, valami másról van szó. Éspedig arra akartam kérni, szóljon a fiának. Melyiknek? Hát a Móricznak. Mi rosszat tett a legkisebb fiam? Legyen szíves szóljon neki, hogy mérsékelje magát, mert ő az ellenzék kortese és nagyon uszít ellenem meg a kormánypárt ellen. Kohn úr ezt megígéri s miután a gróf a boltból megy, megkéri a feleségét, hogy vigyázzon a boltra. Fél óra után visszaérkezik két kis nehéz lencsával. Felesége megkérdezi, mi van ezekben. Kivettem 5000 aranykoronánkat a postabankból. Meg vagy bolondulva, mondja, nincs is páncélszekrényünk, a bankban biztos helyen van a pénzünk. Mire Kohn úr: „Nem bízom az állami bankban 5000 korona erejéig, ha az állam az én kisfiamtól fél.”

Nem sokkal később Dr. Peter Jankowitsch osztrák külügyminiszter meghívott egy beszélgetésre. A Ballhausplatz dísztermében Mária Terézia képe alatt fogadott és azt mondta: „Pfeifer úr, tudja hol voltam a múlt hétvégén? Magyarországon. És tudja kivel találkoztam?” Csehák helyettes miniszterelnök asszonnyal és Várkonyi külügyminiszterrel”. Bólintottam. „És tudja mit üzentek Önnek? Hogy mérsékelje magát”. Nevettünk, hiszen megkapták az üzenetet. Az osztrák diplomaták állandóan emlékeztették a magyar hatóságokat, hogy ellentmond a Helsinkí Egyezménynek, ha engem nem engednek be. Ez nem volt kellemes a magyar félnek,

és így a külügyminisztérium felhívta a BM figyelmét arra a tényre, hogy „jelentéktelen újságíró” vagyok és kiutasításaim inkább ártanak, mintsem használnak a rendszernek.

1987 márciusában megint beengedtek, és persze megint a Bem téren kellett jelentkeznem Szabó úrnál, a sajtóosztály helyettes főnökénél, aki, úgy értesültem, a rendszerváltás után az MDF tagja és Szentpéterváron konzul lett. Szabó úr figyelmeztetett, hogy nekem a magyar törvényeket be kell tartani és hogy nem találkozhatok ellenzékiekkel. Kijelentettem, mivel nem vagyok magyar rendőr, nem tudom, ki az ellenzéki, hogy például Hegedüs András annak minősül vagy sem, de megkértem adjanak nekem jegyzéket, hogy kik ellenzékiek, és nem fogok velük találkozni. Ez persze szemtelenségnek számított és nemsokára negyedszer és utoljára kiutasítottak a Magyar Népköztársaságból.

De hivatkozva a magyar törvényekre és a magyar alkotmányra, amelyek garantálják a polgárok egyenlőségét, megkérdeztem, miért különböztetik meg hátrányosan a katolikus fiatalokat, miért nem engedik meg nekik is, mint például a baptistáknak, a fegyvernélküli szolgálatot. Szabó úr felkészült volt és elém tolta a magyar katolikus püspökök nyilatkozatát erről a témáról, amit éppen 30 évvel a forradalom után, 1986. október 23-án bocsátottak ki. Azt válaszoltam, hogy ismerem ezek többségének gyalázatos viselkedését a Horthy korszakban, amikor megszavazták a zsidótörvényeket és amikor 1944-ben nem emelték fel szavukat a magyar állampolgárok deportálása és az atrocitások ellen. Tehát így szóltam, „Ezeknek az uraknak nincs semmi tekintélye a szememben.” Mire Szabó úr kérdezett: „Pfeifer úr, érdemes Önnek vállalni mindezt egy pár lázongó fiatal miatt?” „Szabó úr, érdemes a Magyar Népköztársaságnak egy pár lázongó fiatal miatt elveszíteni jó hírnevét külföldön?” 1987-ben közölte velem a magyar követség, hogy akármikor beutazhatok.

A III/III-as iratokat csak kis adagokban kaptam meg. Sok minden hiányzik, de nincs energiám állandóan új kérvényeket intézni. A magyar külügyminisztérium azt szorgalmazta 1986-os kiutasításom után, hogy engedjenek be, hiszen „jelentéktelen újságíró” vagyok, miközben a III/III ideológiai-politikai diverzióval vádolt.

Dalos György így kezdte előszavát 1996-ban publikált könyvemhez: „A budapesti ellenzékiek nem ismertek egy Pfeifer Karl nevű osztrák újságírót. De az ellenzékiek lakásán beszéltek Pfeifer Karcsival és róla, akit egyértelműen bécsi magyarnak tartottak. Ettől függetlenül az újságíró Péter Koroly cikkei magyar témákról megjelentek az osztrák sajtóban és a SZER ezeket lefordította magyarra, hogy millió hallgatóságának sugározza.”

A fordulat után a volt magyar ellenzék egyszer sem hívott meg találkozókra és teljesen megfeledkezett rólam. Ez így természetes, hiszen sokukból politikusok lettek és a hála nem politikai kategória.

Kivételek: Ara-Kovács Attila, Gadó György és Dalos György, akikkel ma is barátság köt össze.

Karl Pfeifer
Bécs

